

ETABLERING AV “FREMTIDEN BOR HOS OSS”-NETTVERK (FBHO) BLANT MENIGHETER I DEN NORSKE KIRKE

Bakgrunn – Innhold – Framdrift

Innstilling fra prosjektgruppen¹ om etableringen av FBHO i Dnk til prosjekteiere Oslo biskop og Oslo bispedømme stiftsdirektør.

1) Bakgrunn

Oslo bispedømme har i sitt strategidokument «Mer himmel på jord» 2019-2021 under kapittelet «Diakoni og samfunnsansvar» vedtatt å arbeide med å

- *Utvikle nye arbeidsmåter som styrker kirkens oppslutning med synkende medlemstall og flerkulturell befolkning, inspirert av Svenska kyrkans nettverk «Fremtiden bor hos oss» (FBHO).*

I Sverige har FBHO vært utviklet over en 20-års periode og består i dag av 25 - 30 menigheter som kjennetegnes av at de er menigheter i flerkulturelle- og flerreligiøse lokalsamfunn, og med lavt medlemstall i Svenska kyrkan.

Mandatet for utvikling av et FBHO nettverk i Dnk

I samråd med biskopen i Oslo og stiftsdirektøren i OBD er det utarbeidet et prosjektmandat for utredning av nettverksetableringen (vedlegges).

Hovedmålet er å «Etablere et nettverk bestående av menigheter i Den norske kirke, for å videreutvikle identiteten som lokalkirke i møte med en flerkulturell og flerreligiøs kontekst.»

I første omgang skal det:

1. utarbeides en modell for hvordan et kirkelig nettverk i Norge kan organiseres, etter inspirasjon fra Svenska kyrkans «Fremtiden bor hos oss» (FBHO)
2. utarbeide en praktisk modell for hvordan Oslo bispedømme, gjennom lokale menigheter, kan legge til rette for gode møter, møteplasser og samhandling med et mangfoldig lokalmiljø. En samhandling som bygges nedenfra.

Modellen skal beskrive

- en organisasjonsmodell for nettverket FBHO i Den norske kirke (Dnk)

¹¹ Prosjektgruppen har vært ledet av prost i Groruddalen prosti Øyvind Stabrun. Øvrige medlemmer: sokneprest Holmlia Silje Kivle Andreassen, sokneprest Hauketo/Prinsdal Kjerstin Jensen, sokneprest Østre Aker/Haugerud Carsten Schuerhoff, kapellan Grorud Anne Berit Evang, kapellan Ellingsrud/Furuset og migrantprest Desalegn Mengesha Ayana, diakon Høybråten/Fossum/Stovner Sarai Tormes Mathisen, diakon Fjell i Drammen og integreringsdiakon Signe Myklebust, diakon Paulus Ole-Jørgen Andersen, diakonirådgiver OBD Ingun Yri Øystese, diakon/prosjektleder Eleanor Brenna (sekretær i prosjektgruppen). Prosjektgruppen har arbeidet fra januar til juni 2020. En mindre gruppe bestående av Stabrun, Schuerhoff, Evang, Myklebust og Brenna har arbeidet i samarbeid med professor fra Det Teologiske Fakultet (TF) Trygve E. Wyller om oppstartsseminaret for nettverket og mulige videre seminarer i TF-regi.

- modell for flerkulturell nettverksbygging i lokalmiljøet
- tidsplan for gjennomføring av milepælsplan
- kommunikasjonsplattform
- finansiering

2) Motivasjon

Den svenske modellen av FBHO har vokst fram over to tiår. Felles for menighetene som er medlemmer av FBHO, er at de har svært lave medlemstall. Det har førte til at nye arbeidsformer ble prøvd ut, og det vokste fram nye tanker om hvordan en skulle være kirke i et flerkulturelt og flerreligiøst nærmiljø. Dette førte videre til at nye samarbeidsrelasjoner i lokalmiljøene oppsto. Nytenking om teologi, menighetsfellesskap og kirkens rolle som talerør for rettferdighet og solidaritet utviklet seg.

Ingen menigheter i Dnk har på langt nær så lave medlemstall som de svenske menighetene som har sluttet seg til FBHO-nettverket, men over tid ser vi at trenden fra Sverige med synkende medlemstall også er gjenkjennbar i den norske kirkevirkeligheten.

Innvandringsraten i Sverige har også vært langt større enn i Norge, det samme gjelder antall bosatte flyktninger de siste årene.

Svenska kyrkan og FBHO-menighetene i Sverige har en definert og utviklet diakonal profil. Det er flere diakoner ansatt i menighetene i Svenska kyrkan enn i Den norske kirke. Samtidig ser vi en utvikling av en diakonal profil i Norge også. Denne har det siste tiåret blitt spisset og jobbet med i for eksempel Groruddalen og Fjell menighet i Drammen. Bakgrunnen for dette er en økt bevisstgjøring av diakoniens betydning i lokalmiljøene. Denne utviklingen vil bli bygget videre på i et FBHO-nettverk. Nettverket vil legge til rette for samarbeid mellom menigheter i bydeler som ønsker å utvikle teologisk og diakonal praksis i urbane, flerreligiøse og flerkulturelle lokalsamfunn.

3) Innholdsmessige elementer og premisser

Skal vi lykkes med denne videreutviklingen, er det nødvendig at noen premisser blir avklart, også fra KfiOs og OBDRs side.

- Viktig å ta på alvor at en arbeidsmåte inspirert av FBHO vil måtte bringe med seg en holdningsendring og en endring av egen profesjonsforståelse. En fokusering på kirkens egenart i møte med lokalsamfunnet, vil ikke lenger være nok. Menighetsarbeid og lokalmiljøarbeid blir to sider av samme sak.
- En slik arbeidsmåte vil være avhengig av at rammene tilpasses annerledes enn i dag. En enkel ting å peke på, er økte renholdskostnader. Skal kirkene våre være tilgjengelige, så må dette sikres. Det krever økt samhandling på tvers av arbeidsgiverlinjene.
- FBHO-nettverket anerkjenner og bygger videre på mangeårig kunnskap og erfaringer som menigheter har opparbeidet seg i flerkulturelle og flerreligiøse lokalmiljø.

Fra Sverige lærer vi at disse premissene er avgjørende. Hvordan legge til rette for dette uten å underkjenne menighetsrådenes rolle og fokusere (for) sterkt på en autonom stab?

Hvordan legger vi til rette for dette når vi samtidig vet at Dnk er i en omstillingsprosess og

at mye taler for at Dnk går fra å ha to parallelle arbeidsgiverstrukturer til én arbeidsgiver? Hvilke innspill har vi til en arbeidsgiverorganisering i én linje, hva vil vi trekke fram? Kanskje kan FBHO-nettverket og arbeidet i FBHO-menighetene i Dnk bringe nye tanker og erfaringer også til samarbeidet innad i staber, stabenes samarbeid med rådsstrukturen og frivillige medarbeidere.

I prosjektgruppen som er nedsatt for å utvikle FBHO-prosjektet i Norge har vi stilt oss spørsmålene:

- Hva skal et FBHO-nettverk i Dnk befatte seg med?
- Hva kjennetegner FBHO-menigheter i Norge?
- Vil det være fellestrekk i teologisk tilnærming, gudstjenestefeiring og/eller liturgi?
- Preges menighetene av særskilt satsing på flerfaglig tilnærming hvor diakoni, trosopplæring, kirkemusikk og forkynnelse sees i sammenheng?
- Burde trosopplæring for voksne være et særskilt tilbud i FBHO-menighetene?

Spørsmålene er ikke besvart i dette dokumentet, det er spørsmål som et framtidig nettverk vil drøfte fortløpende. Det er videre viktig i FBHO-nettverket å videreføre det viktige arbeidet og erfaringer som har vært gjort i Dnk gjennom lengre tid, f.eks gjennom Dnks Groruddalsatsing med vekt på migrantarbeid, religionsdialog og fellesskapsbygging. Fjell menighet i Drammen har vært en foregangsmenighet på området. Mange andre menigheter i Dnk som befinner seg i et flerkulturelt og flerreligiøst lokalmiljø, har utviklet metodikk og praksis som vil berike et FBHO-nettverk. Kirkelig Dialogscenters arbeid er også viktig i denne sammenhengen.

4) Mulige samarbeidspartnere

Flere av utdanningsinstitusjonene i Norge – TF, MF, VID – har vist interesse for den svenske FBHO modellen og etableringen av et FBHO-nettverk i Norge. MF planla dagsseminar mars 2020 (som ble avlyst pga koronarestriksjoner), og TF vurderer å arrangere en seminarrekke over flere semestre (åpent universitet, men med mulighet for studiepoeng for studenter). De kirkelige dialogsentrene i norske storbyer er også interessert i samarbeid. I Oslo har Kirkelig dialogsentert etablert et nettverk med deltakere på dialogiske menighetskurs (både kirkelig ansatte og frivillige deltakere). Et samarbeid med Kirkelig dialogsentert vil kunne være av gjensidig nytte når FBHO-nettverket er etablert.

Andre kristne og humanitære organisasjoner som for eksempel Kirkens Bymisjon, CRUX (tidl. Kirkens sosialtjeneste), KFUK-M, Røde Kors, Norsk Folkehjelp osv. kan også være interessante samarbeidspartnere inn i FBHO-nettverket.

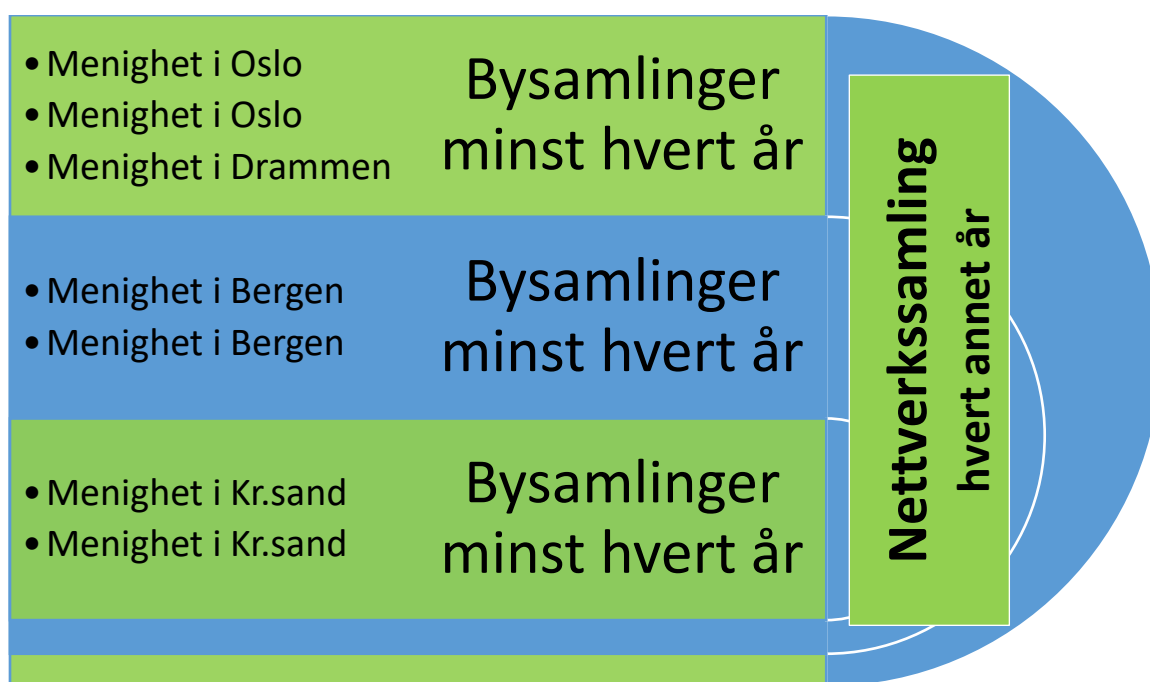
I kapittel 6 i dette dokumentet «Modell for nettverksbygging i lokalsamfunnet» omtales flere andre potensielle samarbeidspartnere for medlemsmenigheter i FBHO.

5) Organisatorisk oppbygging

Prosjektgruppen har utarbeidet statutter for et FBHO-nettverk som vedlegges.

Statuttene har som hovedformål å engasjere og inspirere menigheter som ønsker å arbeide aktivt med å utvikle kirkens rolle i og med lokalsamfunnet; utvikle teologi og praksis i møte med en ny kontekst i urbane og mangfoldige lokalsamfunn.

Vi har ønsket å være praksisnære heller enn å bruke for mye tid på organisatorisk oppbygging. Det er bakgrunnen for at organisasjonsmodellen som skisseres i statuttene, er gjort enkel og minst mulig byråkratisk. Modellen baserer seg på en nettverkssamling (toårig), noe hyppigere samlinger byvis eller prostivis og en styringsgruppe med syv representanter fra nettverksmedlemmene som velges på nettverkssamlingen. Mest mulig ønsker prosjektgruppen å gi menighetene tid til å utvikle det praksisnære arbeidet og erfaringsdeling som beskrevet i formålet i statuttene, heller enn å bruke tid og krefter på organisasjonsspørsmål.

Koordinator

Spørsmål om behov for koordinator har vært drøftet. Det er enighet i prosjektgruppen om at det vil være behov for en person som har koordinatorfunksjon særlig i forhold til informasjonsoppgaver, arrangement av nettverkssamlinger/konferanser osv. Koordinatoren vil arbeide i nært samarbeid med styringsgruppen.

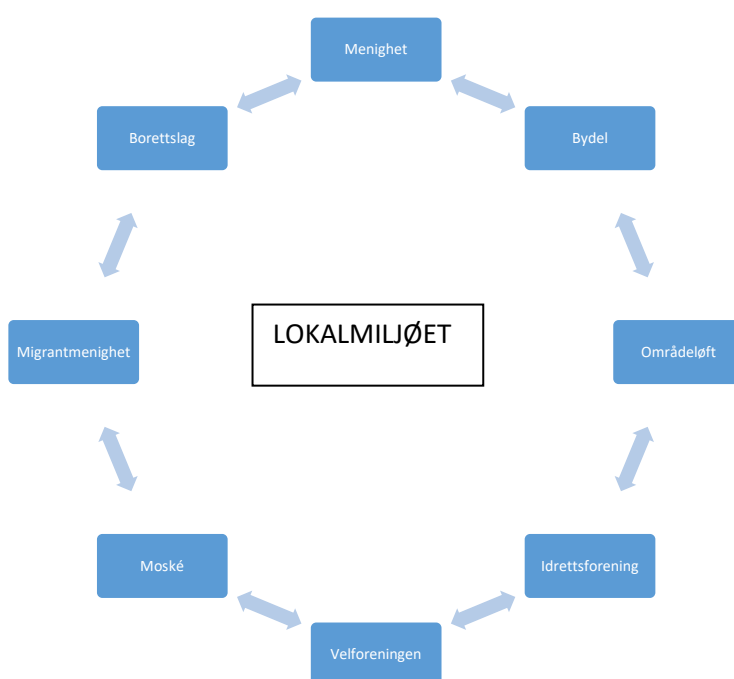
En måte dette kunne finansieres på, er høy medlemsavgift og bidrag fra bispedømmer som har medlemmer i nettverket pluss andre tilskudd f.eks fra Kirkerådet.

Imidlertid vil en høy medlemsavgift (i Sverige ligger medlemsavgiften på mellom kr. 20- og 35.000 pr. år, avhengig av menighetens størrelse) kunne begrense menigheters mulighet til å delta. Prosjektgruppen anbefaler derfor en moderat medlemsavgift på kr. 5.000 pr. år i første omgang.

Det foreslås at koordinatorkfunksjonen tillegges en av fagstillingene i en av medlemsmenighetene i startfasen.

6) Modell for nettverksbygging i lokalmiljøet

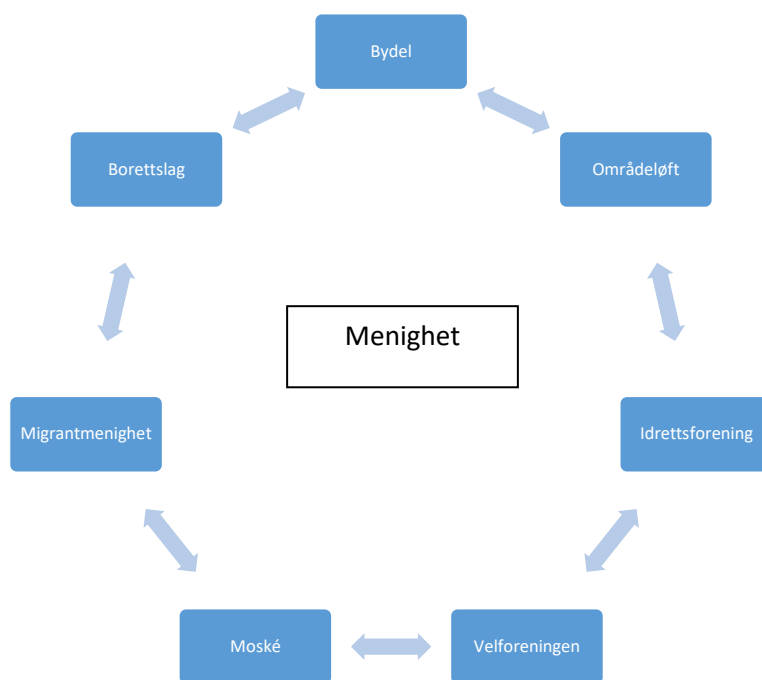
Avgjørende for en aktualisert tilnærming ser ut vil å være at menigheten ser seg selv som en enhet blant mange andre i lokalsamfunnet. Dette er forsøksvis tegnet inn i en modell:

Menighetene er altså her å forstå som en faktor eller aktør i lokalmiljøet på lik linje med alle andre aktører.

Gjennom pilene og muligheten til stadig å legge til eller trekke fra aktører, blir det understreket at lokalmiljøet ikke er å definere som en størrelse, det er i flyt.

Dette leder til en videre modell:

Forandres modellen dithen at menigheten plasseres i midten slik at den ligger midt mellom alle de andre aktørene, er det mulig å understreke at menigheten, i luthersk forstand, er kalt til å tjene sin neste. Den vil ta et ansvar for de andre/for menneskene/for stedet, den vet seg bundet til menneskene og stedet.

Konsekvensen av dette, at menigheten tenkes bundet til menneskene på stedet, bundet til et sted som stadig er i flyt og i forandring, er at menigheten selv må forstå seg som en størrelse i bevegelse. For å gå videre med og i modellen: Menigheten ligger *in between* alle andre aktører, blir preget av dem, av menneskene og preger dem, men det er ikke entydig (det trengtes egentlig piler på kryss og tvers i midten). For: her trenger alle hverandre. Det er ikke slik at en *enten* driver med menighetbygging *eller* nettverksbygging, det er to sider av samme sak.

Skal lokalmenigheten fylle dette, forstå seg selv og agere som *intermediær* aktør, og romme stedets mangfold, må det ha konsekvenser for dens væremåte. Et viktig bidrag kunne her være å stille bygningene våre til disposisjon utover tradisjonelle kirkelige handlinger i et utvidet diakonalt perspektiv. Slik kan vi være med på å bygge ned murer og motvirke en «oss og dem-holdning»

Skal vi lykkes med dette, så vil det kreve interdisiplinære (eller flerfaglige) tilnærminger som i korthet kan karakteriseres som dialogisk-diakonale.

Kommunikasjonsplattform

Prosjektgruppen foreslår at det utvikles en nettverksside for FBHO i Dnk via Kirkerådets Kirken.no. Linken til denne siden bør ligge på forsiden hos relevante bispedømmer som har medlemsmenigheter i FBHO-nettverket.

7) Framdrift

Milepæl- og tidsplan

Prosjektgruppen konkluderer primo juni 2020.

Oppstartsseminar (= den første medarbeiderkonferansen, dagssamling) ferdig planlagt medio juni 2020.

Forhåndsomtale av oppstartsseminaret på bispedømmenes nettsider i juni.

Invitasjoner til bispedømmer om deltakelse på oppstartsseminaret siste uke august.

Oppstartsseminaret avholdes 15. oktober 2020 i Oslo (Fossum kirke eller Haugerud kirke).

På oppstartsseminaret i oktober velges første styringsgruppe som overtar arbeidet etter prosjektgruppen som har utredet grunnlaget for etableringen av FBHO i Norge.

8) Konklusjon og anbefaling

Prosjektgruppen anbefaler oppdragsgiver at det etableres et FBHO-nettverk i Den norske kirke, med den organisatoriske strukturen som framkommer i statuttene for FBHO i Dnk. FBHO-nettverket skal ha hovedfokus på lokalmenighetene og ha en praksisnær tilnærming til arbeidet.

Menigheter som deltar på oppstartsseminaret 15.10.20 i Oslo, inviteres til å bli medlemmer i nettverket FBHO i Dnk. Det stilles ingen andre krav til medlemskap enn innbetaling av medlemsavgift. Det forventes imidlertid at menighetene ønsker å arbeide aktivt i nettverket, dele erfaringer og delta i lokale by- eller prostivise samlinger.

Koordinatorfunksjonen i nettverket FBHO tilbys en fagstilling i en medlemsmenighetene. Koordinator frikjøpes i en viss stillingsprosent avhengig av arbeidsmengde. Dette finansieres av medlemsavgift i nettverket og eventuelle andre tilskudd.

Nettverkssamlingene finansieres via deltakeravgift.

Oslo, juni 2020

Prosjektgruppen for utredning av etablering FBHO i Dnk

Øyvind Stabrun

leder

Eleanor Brenna

sekretær

Eb769@kirken.no

Tlf. 97121147